

УДК 616- 002.4+616.64

Зеляк М.В., Питтюк О.В., Бицкало С.Р., Сенів Ю.М., Білишук І.В., Скородійчук С.М., Сандурський О.П., Гурик В.С., Гоцуляк Я.В., Матюхін А.М., Питлик В.М., Іваськевич М.Я.

Клінічні спостереження хворих на гангрену Фурньє

Івано-Франківський національний медичний університет

Резюме. У роботі наведено власні спостереження діагностики та лікування хворих на гангрену Фурньє, проаналізовано сучасну світову літературу.

Ключові слова. гангрена Фурньє, діагностика, лікування.

Постановка проблеми і аналіз останніх досліджень.

Гангрена Фурньє (ГФ) - некротизуюче ураження м'яких тканин геніталій і ділянки промежини.

Мета дослідження - аналіз власного досвіду, та світової літератури про етіопатогенез, діагностику та лікування цієї недуги.

Матеріал і методи дослідження

Під нашим спостереженням було 19 хворих на ГФ. Всім пацієнтам провели "агресивне" хірургічне та комбіноване антибактеріальне лікування. Терapia була успішною у 16 випадках. Двом хворим провели шкірну пластику дефектів калитки повношаровими клаптями. Троє хворих померли через септичний шок, один із них на фоні розгорнутого СНІД (летальність 15,8%), що не перевищує опублікований рівень.

ГФ – некротизуюче ураження м'яких тканин геніталій і ділянки промежини. Ця назва пов'язана з іменем французького венеролога Ж.А. Фурньє, який в 1883 р. описав молоду людину з гангреною промежини. Вважалося, що ГФ - захворювання порівняно рідкісне. R. Rату і співавт. у 1992 р. повідомили, що в літературі було описано близько 500 випадків. Проте інші дослідники наводять відомості про значно більшу кількість описаних в літературі спостережень [1-11]. Так, N. Еке в 2000 р. представив огляд на основі 1726 випадків ГФ.

У вітчизняній літературі публікації з цього приводу вкрай обмежені, що, по суті, і стало мотивацією до необхідності виступити з оглядом власних спостережень і лікування 19 пацієнтів.

Етіологія ГФ: урогенітальна, аноректальна, дерматологічна. Збудниками ГФ в більшості випадків є грам-позитивні, грам-негативні стафілококи і стрептококи, у 50% виявляють анаеробну мікрофлору.

Патогенез, захворювання розпочинається із тромбозу судин фасціальних структур і розвитком на цій основі некротичних змін із розвитком некротизуючого фасциїту. Механізм розвитку некрозу поверхневої фасції, в якій розташовується розгалужена мережа мікросудинного русла, знайшла віддзеркалення в різних роботах.

Захворювання має раптовий початок, клінічними ознаками якого є триада симптомів: висока температура тіла, що досягає 39°C, сильний біль в ділянці геніталій і наявність щільного різко болючого інфільтрату, іноді з ознаками крепітації, поява чорного забарвлення шкіри калитки. При блискавичному перебігу розвивається інфекційно-токсичний шок, викликаний високо вірулентним гемолітичним стрептококом групи А, а також резорбцією некротоксинів з обширних ділянок некротизованих тканин, що виходять за межі геніталій (живіт, кінцівки).

Разом з ознаками ГФ, які клінічно маніфестують, існують стандартні діагностичні тести, до яких відносяться: бактеріологічне дослідження крові, сечі, тканини, отриманої при пункції або операції, газовий склад крові для визначення рівня гіпоксії, вмісту креатиніну та сечовини. Важливим компонентом

діагностики є коагулограма, оскільки у хворих проявляються ознаки тромбопластинової коагулопатії.

Лікування хворих з ГФ базується на трьох принципах: 1) некректомія; 2) інфузійна терапія; 3) антибіотики. Оперативне лікування є пріоритетним, негайним, котре проводять відразу ж при встановленні діагнозу. Характер втручання, висічення некрозу, джерело ендотоксикозу.

Іншим за важливістю елементом лікування є антибіотикотерапія. Більшість авторів вказують на необхідність потрійної схеми антибактеріальних препаратів з обов'язковим підключенням кліндаміцину.

Присутність у складі мікрофлори анаеробів диктує необхідність використання в лікуванні хворих з ГФ гіпербаричної оксигенації (ГБО).

Реконструктивні втручання при великих шкірних дефектах в ділянці калитки проводяться після очищення ран з використанням шкірних клаптів.

Висновок і перспективи подальших розробок

Розробка алгоритму ранньої діагностики і радикального оперативного втручання.

Література

1. Гангрена Фурньє // Переверзев А.С. Инфекции в урологии. X: Факт, 2006. - С. 314- 321.
2. Алиев С.А., Рафиев С.Ф., Рафиев Ф.С., Алиев Э.С. Болезнь Фурньє в практике хирурга // Хирургия. - 2008. - № 11. - С. 58- 63.
3. Гринев К.М., Гринев М.В. Гангрена Фурньє // Вест. хир.- 2008. - Т.167, №1. - С.113- 116.
4. Ефименко Н.А., Привольнев В.В. Гангрена Фурньє // Клини. микробиол. и антимикроб. химиотер. - 2008. - Т.10, № 1. - С. 34- 42.
5. Тимберлатов В.М., Хасанов А.Г., Тимберлатов М.В. Гангрена Фурньє // Хирургия. - 2009. - № 3. - С.26- 28.
6. Гангрена Фурньє / Трофименко С.П., Васильчик О.В., Крикливий Л.П., Яковенко Ю.В. // Укр. журн. хир. - 2011. - № 6. - С. 118- 121.
7. Прийма О.Б. Досвід лікування пацієнтів із гангреною Фурньє / Мед. асп. здоров. мужч.- 2011.- №2.- С. 76- 78.
8. Schiefer H.G., Diemer Th., Weidner W. Urosepsis // Hohenfellner M., Santucci R.A. Emergencies in urology.- Berlin etc: Springer- Verlag, 2007.- P. 45- 50.
9. Heyns Ch.F., Theron P.D. Fournier's gangrene // Hohenfellner M., Santucci R.A. Emergencies in urology.- Berlin etc: Springer- Verlag, 2007.- P.51- 61.
10. Black P.C., Wessels H. Fournier's gangrene // Wessells H., McAninch J.W. Urological emergencies.- New Jersey: Humana Press Totowa, 2006.- P.157- 171.
11. Mindrup S.R., Kealey G.P., Fallon B. Hyperbaric oxygen for the treatment of Fournier's gangrene // Андрология и генитальная хирургия.- 2005.- №2.- С. 63- 64.

Zelyak N.V., Pyptiuk O.V., Byteskalo S.R., Seniv Yu.N., Bylishchuk I.V., Skorodijchuk S.N., Sandurskij O.P., Gurik V.S., Gotculyak Ya.V., Matujhin A.M., Pytlik V.M., Ivaskевич M.Ya.

Clinical Observations of Patients with Gangrene Fournier

Summary. In this paper are own observations of diagnosis and treatment of patients with gangrene Fournier, the analysis of contemporary world literature.

Key words. Gangrene Fournier, diagnosis, treatment.

Надійшла 25.06.2012 року.